

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 619
van **ELKE SLEURS**
datum: 19 juni 2020

aan **WOUTER BEKE**

VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID, GEZIN EN ARMOEDEBESTRIJDING

Rouwen in tijden van corona - Initiatieven

Nu we in de staart zitten van de COVID-19-crisis en we heel wat versoepelingen aanvaard hebben, komen de verhalen en getuigenissen van mensen die familieleden hebben verloren aan deze crisis, naar boven. Afhankelijk van het woonzorgcentrum of ziekenhuis, was en is een laatste afscheidsbezoek nooit echt verboden geweest. Dat blijkt ook uit het antwoord van de minister op mijn schriftelijke vraag nr. 415 van 10 april 2020. Ik citeer: "er moet steeds maximaal getracht worden om naasten afscheid te laten nemen van stervende bewoners". Dat is de theorie, in de praktijk was het echter niet altijd zo, zo blijkt uit (persoonlijke) getuigenissen en ervaringen.

In een tv-reportage is men dieper ingegaan op een paar getuigenissen en hun rouwproces dat nog moet beginnen. Velen hebben niet de tijd genomen om te rouwen en dit vervolgens een plaats te geven. De innerlijke rust is nog niet gevonden. Volgens psychiater Uus Knops is dit een van de eerste zaken die rouwenden moeten erkennen.

Zij geeft ook suggesties om, met het oog op een eventuele tweede coronagolf, dit in de toekomst anders aan te pakken. Ten eerste zouden de collectiviteiten heel goed moeten nadenken over de aanpak van de afscheidsmogelijkheden voor mensen met COVID-19 en hun nabestaanden. Die zouden meer humaan moeten zijn. Ten tweede is zij van mening dat het nuttig zou kunnen zijn dat de overhe(i)d(en) een 'rouwdag' zou(den) organiseren voor nabestaanden van COVID-19-slachtoffers, die daar behoefte aan zouden hebben.

1. Wat is de beleidsvisie van de minister in deze? Hoe staat hij tegenover dit idee? Graag wat toelichting.
2. Ziet de minister mogelijkheden om deze thematiek op de politieke agenda te zetten? Indien niet, waarom niet?

ANTWOORD

op vraag nr. 619 van 19 juni 2020

van **ELKE SLEURS**

1. Iedereen moet gepast afscheid kunnen nemen van een dierbare. Wie dat in deze tijden moet doen, kan dat echter niet op een normale manier. Bezoek wordt beperkt, begrafenissen zijn in kleine kring... En dat heeft een grote impact op de nabestaanden en hun rouwproces.

Momenteel wordt in de Vlaamse Taskforce COVID-19 Zorg werk gemaakt van kaderrichtlijnen per sector die inspelen op de huidige fase en ook anticiperen op een eventuele tweede golf. Het is noodzakelijk dat we nu duidelijke richtlijnen opstellen en daarbij ook rekening houden met het feit dat het ook belangrijk is dat mensen toch gepast afscheid kunnen nemen van hun dierbare die verblijft in een voorziening. Zij het wel dat specifieke voorzorgsmaatregelen zoals bijvoorbeeld het dragen van beschermingsmateriaal of het beperken van bezoek in acht genomen worden. Elke voorziening moet hierover in dialoog gaan met de naasten van de bewoner.

In het actieplan Zorgen voor Morgen, opgesteld om de psychosociale gevolgen van de coronamaatregelen op te vangen, hebben we specifieke aandacht voor de nabestaanden van slachtoffers van COVID-19. Een van de acties die we ondersteunen is het platform PlantTroost van Ferm. Op dit platform helpen experts de burger op weg met getuigenissen en concrete troosttips. Daarnaast zet Ferm zich in voor Troostplekken in heel Vlaanderen. Een groene plek die voor iedereen toegankelijk is, waar mensen elkaar kunnen vinden in troost. In het actieplan engageert de Vlaamse Regering zich ook om met een brede actie de slachtoffers van deze crisis te eren. We bekijken momenteel de mogelijkheden om dit te organiseren (al dan niet gekoppeld aan het nationale moment).

De Vlaamse Taskforce COVID-19 Zorg zorgde ook voor ondersteuning bij rouwverwerking. Naasten van mensen die overleden in een residentiële voorziening moesten op een heel andere manier afscheid nemen van hun geliefde en kunnen daardoor te maken krijgen met heel wat emoties en een moeilijke verwerking van dit verlies. Naast andere acties, werd dan ook specifiek voor nabestaanden van bewoners van residentiële voorzieningen ingezet op een proactief psychosociaal hulpaanbod. Met dit aanbod wordt proactief tegemoet gekomen aan de hulp- of ondersteuningsvragen die nabestaanden – soms onmiddellijk en soms pas op een later tijdstip – hebben. Niet iedereen die nood heeft aan een gesprek en ondersteuning, gaat immers zelf op zoek naar de gepaste hulp. Vandaar het aanbod dat wie dat wenst ook gecontacteerd kan worden door een hulpverlener van de Centra voor Algemeen Welzijnswerk (CAW) voor psychosociale begeleiding bij het omgaan met het verlies.

Ook de Centra voor Geestelijke Gezondheidszorg (CGG) hebben een aanbod voor mensen die moeilijkheden hebben bij het verwerken van het verlies van een naaste. De CGG bieden een gespecialiseerd aanbod aan, het gaat dan dus eerder om situaties waarin onverwerkte rouw zich uit in meer ernstige psychische problemen.

2. Ik heb deze thematiek reeds op de politieke agenda gezet. Ik verwijs hiervoor naar mijn actieplan Zorgen voor Morgen, waarvan ik de acties in dit kader in mijn antwoord op vraag 1 heb beschreven. In de aanbevelingen van het maatschappelijk

relancecomité (document "Vlaanderen herleeft") wordt eveneens geadviseerd om een afsluitmoment te voorzien. Deze aanbevelingen worden eerstdaags voorgelegd aan de Vlaamse Regering.